

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8SŽi/3/2014
Identifikačné číslo spisu:	1012201275
Dátum vydania rozhodnutia:	18.02.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Jaroslava Fúrová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1012201275.4

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a členov senátu Mgr. Petra Melichera a JUDr. Eleny Kováčovej, v právnej veci žalobcu: Spotrebiteľské združenie OSA, so sídlom Fedinova 9, Bratislava, zastúpeného: HKP Legal s.r.o., so sídlom Sasinkova 6, Bratislava, proti žalovanému: Krajský súd v Bratislave, so sídlom Záhradnícka 10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. Spr. 6113/12 zo dňa 30. apríla 2012, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S 161/2012-84 zo dňa 14. novembra 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S 161/2012-84 zo dňa 14. novembra 2013 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného č. Spr. 6113/12 zo dňa 30. apríla 2012 v spojení s prvostupňovým rozhodnutím Okresného súdu Bratislava I. č. 6041/12 zo dňa 28. marca 2012 z r u š u j e a vec v r a c i a žalovanému na ďalšie konanie.

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo výške 330,70 €, na účet jeho právneho zástupu, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti v záhlaví označeného rozhodnutia žalovaného, ktorým zamietol odvolanie žalobcu a prvostupňové rozhodnutie Okresného súdu Bratislava I Spr. 6041/2012 zo dňa 28.03.2012, ktorým v zmysle ustanovenia § 18 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o slobode informácií“ alebo „zákon č. 211/200 Z. z.“) ako povinná osoba zamietol žiadosť žiadateľa Mgr. U. N., advokátskeho koncipienta advokátskej kancelárie HKP Legal s.r.o. splnomocnenej na základe plnomocenstva udeleného žalobcom o sprístupnenie informácií o konaniach

údajne vedených na Okresnom súde Bratislava I a skutočnostiach z nich, ktorých účastníkom má byť 45 právnických osôb, doručenú Okresnému súdu Bratislava I dňa 01.03.2012, v znení doplnenom dňa 22.03.2012 a 23.03.2012, žalovaný potvrdil. O trovách konania rozhodol krajský súd tak, že žalobcovi ich náhradu nepriznal.

Krajský súd konštatoval, že z administratívneho spisu zistil, že žiadosťou zo dňa 29.02.2012 podanou podľa § 64 ods. 1 Výhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy (ďalej len „vyhláška č. 543/2005 Z. z.“) alebo alternatívne podľa zákona č. 211/2000 Z. z., doručenou elektronicky Okresnému súdu Bratislava I dňa 01.03.2012 sa žalobca ako žiadateľ domáhal sprístupnenia informácií - aktuálneho zoznamu živých neskončených spotrebiteľských vecí okrem „ER“ uvedených pod bodom 1. - 45., a to v rozsahu : spisová značka, dátum začatia konania, názov a sídlo navrhovateľa, meno a bydlisko odporcu a označenie sporu, ktoré informácie žiadal doručiť v elektronickej podobe. O poskytnutie informácií žiadal v zmysle § 4 ods. 2 písm. c/ zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len „zákon č. 71/1992 Zb.“ alebo „zákon o súdnych poplatkoch“) bezplatne, nakoľko ide o združenie zameriavajúce sa na ochranu spotrebiteľov.

V odôvodnení rozsudku sa krajský súd sa stotožnil so správnymi orgánmi oboch stupňov v otázke posúdenia žiadosti žalobcu. Mal za to, že žiadosť žalobcu vykazuje znaky lustrácie, ktorú povinné osoby realizujú na základe spoplatnenej žiadosti, pričom za lustráciu jednej žiadosti sa podľa Sadzobníka súdnych poplatkov, položka 24a, platí poplatok 2,50 €. Žalobca na základe obvyčajne podanej žiadosti by obdržal výstup z databázy žiadaných súdnych konaní povinnej osoby s úradnou pečiatkou. Krajský súd dal do pozornosti, že oslobodenie od súdneho poplatku podľa § 4 ods. 12 písm. c/ zákona č. 71/1992 Zb. sa vzťahuje na súdne konanie, a nie na správne konanie. Krajský súd vyslovil ďalej domnienku, že žiadatelia o poskytnutie informácií sa snažia obchádzať položku 24a Sadzobníka súdnych poplatkov a vyhlášku 543/2005 Z. z. tým, že žiadosť o sprístupnenie informácií podávajú podľa zákona č. 211/2000 Z. z., ktorá nepodlieha plateniu poplatku, a navyše sa musí vybaviť v kratšej lehote. Mal za to, že zámerom zákonodarcu pri vydávaní zákona č. 211/2000 Z. z. bolo dať verejnosti nástroj, ktorým sa kontrolujú povinné osoby, nie však nástroj na získavanie informácií, ktorých dosiahnutie je podmienené aplikovaním osobitných právnych predpisov. Pokiaľ sa žalobca alternatívne domáhal sprístupnenia informácie podľa zákona č. 211/2000 Z. z., krajský súd považoval za správnu aplikáciu zákona č. 211/2000 Z. z. na dané konanie a posudzovanie žiadosti žalobcu podľa tohto zákona správnymi orgánmi. Vyslovil, že informácie žiadané žalobcom v tomto prípade podľa zákona č. 211/2000 Z. z. sú informáciami, ktoré sú obsahom súdneho spisu a ako také sa nepochybne týkajú rozhodovacej činnosti súdu. Krajský súd poukázal na to, že od povinných osôb možno žiadať len tie informácie, ktoré majú povinné osoby v čase rozhodovania k dispozícii. Je pri tom potrebné mať na zreteli, že ustanovenie § 3 ods. 1 ale ani iné ustanovenie zákona č. 211/2000 Z. z. neukladá povinným osobám povinnosť vytvárať na základe žiadosti žiadateľa nové informácie, ktoré v čase rozhodovania o žiadosti povinná osoba nemá vôbec k dispozícii, a nie je ani povinná ich k dispozícii mať, či vytvárať. Povinná osoba preto nie povinná spracovávať už existujúce informácie takým spôsobom, že sa z nich stanú už nové informácie, a to len na podklade žiadostí žiadateľa. Takisto nie je povinná spracovávať a vytvárať prehľady alebo tabuľky informácií, ktoré v momente podania žiadosti o sprístupnenie informácií ešte neexistujú, alebo inak usporadúvať informácie podľa kritérií určených žiadateľom v žiadosti o sprístupnenie informácií. Podľa názoru krajského súdu poskytnutie požadovaných informácií s ohľadom na ustanovenie § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z. z. prekročilo rámec povinností ustanovených zákonom povinnej osoby sprístupňovať informácie. V zmysle uvedeného ustanovenia informácie týkajúce sa rozhodovacej činnosti súdu sú vylúčené s použitia zákona o slobode informácií, pretože sa na ne vzťahujú osobitné postupy. Uzavrel, že povinná osoba ako aj žalovaný správne právne vyhodnotili obsah žiadosti žiadateľa, keď povinná osoba vydala rozhodnutie, ktorým žiadosť zamietla, nakoľko nejde o poskytnutie takých informácií, ktoré je možné vybaviť prostredníctvom obvyčajnej žiadosti, najmä podľa zákona č. 71/1992 Zb. teda bez aplikácie zákona č. 211/2000 Z. z.

Výrok o trovách konania odôvodnil krajský súd poukazom na § 250k ods. 1 O.s.p., zohľadniac

neúspech žalobcu v konaní.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca navrhujúc, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie. Namietal, že z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nie je zrejmá skutočnosť, čím sa riadila a podľa kého právneho predpisu postupovala povinná osoba pri rozhodovaní o dotknutej žiadosti o sprístupnenie informácií, a teda žiadateľovi nie je zrejmé, na základe akého ustanovenia Krajský súd v Bratislave žiadosť žiadateľa zamietol. Sám súd na jednej strane klasifikuje konanie ako správne, no neskôr ako súdne. Žalobca mal za to, že v prípade informácií, ktoré požadoval od povinnej osoby, sa rozhodne nejedná o informácie, ktoré vyplývajú výlučne z konkrétnych spisov, ale o informácie, ktoré by mala mať povinná osoba uložené v programe Register - Podateľňa, a žiadateľ vo svojej žiadosti nepožadoval, aby povinná osoba vydala potvrdenia o konkrétnych súdnych spisov. Žiadateľ sa domáhal poskytnutia informácií, ktoré by už povinná osoba mala mať spracované v programe, ktorý jej slúži na evidenciu jednotlivých súdnych konaní. Rozsah a štruktúru požadovaných informácií žiadateľ vo svojej žiadosti formuloval v zmysle svojich skúseností s praxou okresných súdov vo veci registrácie konaní. Žiadateľ nepožadoval, aby povinná osoba spracovávala existujúce informácie takým spôsobom, že sa z nich po spracovaní stanú kvalitatívne odlišné informácie. Zdôraznil, že informácie, ktoré žiadateľ sprístupniť podľa zákona o slobode informácií sú informáciami, ktoré síce obsahuje aj súdny spis, avšak povinná osoba ich mala v momente podania žiadosti k dispozícii, a to v programe Register - Podateľňa, aspoň v rozsahu spisová značka, predmet konania, navrhovateľ, odporca, dátum podania a iné. Teda nejde o informácie, ktoré sú súčasťou len súdneho spisu, ani o informácie, ktorých sprístupnenie by bolo obmedzené v zmysle § 11 ods. 1 písm. d/ zákona o slobode informácií.

Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. S poukazom na § 3 ods. 1 zákona o slobode informácií uviedol, že tento zákon neukladá povinným osobám povinnosť vytvárať na základe žiadosti žiadateľa nové informácie. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Sžo/190/2008 z 27.05.2009, v zmysle ktorého nemožno zo znenia zákona o slobode informácií vyvodzovať, že informáciou je aj poskytovanie obsahu spisov prípadne štatistické spracovanie údajov zo stoviek spisov podľa požiadaviek žiadateľa o informácie. Žalovaný nesúhlasil s tvrdením žalobcu, že z rozhodnutia povinnej osoby nie je zrejmé, akým právnym predpisom sa táto riadila pri rozhodovaní o jeho žiadosti, a že žalovaný má rovnaké informácie v súdnych spisoch a súčasne v registri podateľňa, a to s ohľadom na tú skutočnosť, že súdy zatiaľ nedisponujú elektronickým súdnym spisom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

Podľa § 244 ods. 1 O.s.p. v správnom súdnictve súdy preskúmajú na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Súdy v správnom súdnictve prejednávajú na základe žalôb prípady, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 O.s.p.).

Podstatou správneho súdnictva je ochrana práv občanov a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní; ide o právny inštitút, ktorý umožňuje, aby sa každá osoba, ktorá sa cíti byť rozhodnutím či postupom orgánu verejnej správy poškodená, dovolala súdu, ako nezávislého orgánu a vyvolala tak konanie, v ktorom správny orgán už nebude mať autoritatívne postavenie, ale bude účastníkom konania s rovnakými právami, ako ten, o koho práva v konaní ide.

Úlohou správneho súdu pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa piatej

časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku je posudzovať, či správny orgán vecne príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkmi konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi, a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúce vydaniu napadnutého rozhodnutia. V rámci správneho prieskumu súd teda skúma aj procesné pochybenia správneho orgánu namietané v žalobe, či uvedené procesné pochybenie správneho orgánu je takou vadou konania pred správnym orgánom, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 3 O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu a rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu ako aj konania, ktoré im predchádzali, najmä z toho pohľadu, či sa súd prvého stupňa vysporiadal so všetkými námietkami uvedenými v žalobe a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného správneho orgánu. Najvyšší súd sa oboznámil s obsahom súdneho i správneho spisu, tvrdeniami oboch účastníkov, ako aj so závermi krajského súdu.

Z obsahu žiadosti žalobcu z 29.02.2012, ktorú podal elektronicky na Okresný súd Bratislava I v zastúpení HKP Legal s.r.o., v mene ktorej žiadosť podpísal konateľ Q. S., vyplynulo, že žiadateľ požiadal o aktuálne zoznamy živých, neskončených spotrebiteľských vecí, okrem vecí Er, v ktorých vystupuje ako účastník konania 45. v žiadosti vymenovaných právnických osôb v rozsahu : spisová značka, dátum začatia konania, navrhovateľ, odporca, označenie sporu. Okresný súd Bratislava I rozhodoval o žiadosti ako povinná osoba podľa zákona o slobode informácií a s poukazom na ustanovenie § 18 ods. 2 uvedeného zákona zamietol žiadosť žiadateľa, ktorého označil ako Mgr. U. N., advokátskeho koncipienta advokátskej kancelárie HKP Legal s.r.o. splnomocnenej na základe plnomocenstva udeleného žalobcom. Žalobca v odvolaní proti tomuto rozhodnutiu okrem iného namietal nesprávnu identifikáciu osoby žiadateľa, ale žalovaný a ani správny súd sa touto námietkou nezaoberali. Túto skutočnosť je potrebné konajúcim orgánom vytknúť, pretože nesprávne označenie adresáta správneho rozhodnutia patrí medzi také vady rozhodnutia, ku ktorým musel odvolací súd prihliadnuť ex offo, pričom táto vada sama osebe má vplyv na zákonnosť preskúmaného správneho rozhodnutia.

Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. každý má právo na prístup k informáciám, ktoré majú povinné osoby k dispozícii.

Podľa ods. 3 citovaného ustanovenia informácie sa sprístupňujú bez preukázania právneho alebo iného dôvodu alebo záujmu, pre ktorý sa informácia požaduje.

Z obsahu podaní žalobcu je zrejmé, že žiada informácie zo súdnych registrov z dôvodu zamýšľaného vstupu žalobcu ako združenia založeného za účelom kolektívnej ochrany práv spotrebiteľov do súdneho konania v pozícii vedľajšieho účastníka.

Zásadnou právnou otázkou v tomto prípade bolo, či poskytnúť na základe zákona o slobode informácií žiadateľovi informácie zo súdnych registrov.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že informácie zo súdnych registrov sú informácie evidenčného charakteru. Tieto informácie má povinná osoba evidované v informačnom systéme (súdny manažment), z ktorého jednoduchým postupom vie informácie aj získať. Zadaním označenia navrhovateľa vylustruje Register C, resp. Ro, všetky súdne konania prebiehajúce na konkrétnom súde a takýto zoznam je možné z aplikácie vytlačiť. Aj v prípade, že zoznam nebude obsahovať úplné podrobnosti o odporcovi, bude pre žiadateľa aspoň informáciou, s ktorou môže žiadateľ pracovať. Je však potrebné uviesť, že žiadosti o sprístupnenie informácií v právnom režime zákona č. 211/2000 Z. z. nemôžu smerovať k získaniu osobných údajov fyzickej osoby (meno, priezvisko, dátum narodenia, adresa pre doručovanie....) ani

komunikácia medzi žiadateľom a povinnou osobu nemôže prebiehať s obsahom osobných údajov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na to, že vývoj v súdnej praxi obsah pojmu „rozhodovacia činnosť“ v § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z. z. ustálil tak, že do tohto pojmu nepatria evidenčné informácie zo súdnych registrov, pri zachovaní princípov ochrany osobných údajov fyzických osôb.

Z uvedených dôvodov sa odvolací súd nestotožnil so záverom súdu prvého stupňa a správnych orgánov, ktorých výklad ustanovenia § 11 ods. 1 písm. d/ zákona považoval za nedôvodne reštriktívny napriek neexistencii zákonného dôvodu.

Správne orgány a aj krajský súd nesprávne vyhodnotili žiadosť žalobcu ako žiadosť o úradné potvrdenie o skutočnostiach známych zo súdneho spisu v zmysle § 64 ods. 1 vyhlášky č. 543/2005 Z. z., ktoré je spoplatnené podľa osobitného predpisu - Položka 24a a 28 sadzobníka súdnych poplatkov zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov. Otázka spoplatnenia žiadosti o poskytnutie informácií podľa zákona o slobode informácií je bezpredmetná s poukazom na ustanovenie § 4 ods. 3 písm. c/ zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch, podľa ktorého od poplatkov sú oslobodené úkony súvisiace s vykonávaním všeobecne záväzných právnych predpisov o slobodnom prístupe k informáciám. Pokiaľ ide o úhradu nákladov na sprístupnenie informácie, § 21 ods. 1 veta prvá zákona č. 211/2000 Z. z. ustanovuje, že informácie sa sprístupňujú bezplatne s výnimkou úhrady vo výške, ktorá nesmie prekročiť výšku materiálnych nákladov spojených so zhotovením kópií, so zadovážením technických nosičov a s odoslaním informácie žiadateľovi.

Podľa § 250ja ods. 3 O.s.p. ak odvolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie správneho orgánu v medziach žaloby nie je v súlade so zákonom a súd prvého stupňa žalobu zamietol, môže rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť tak, že zruší rozhodnutie správneho orgánu a vráti vec žalovanému správne mu orgánu na ďalšie konanie. Inak o odvolaní rozhodne spôsobom podľa § 219 až 221 tohto zákona.

Pretože v danom prípade neboli dané predpoklady na potvrdenie napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa, odvolací súd ho v súlade s citovaným zákonným ustanovením zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného aj prvostupňové správne rozhodnutie zrušil (§ 250j ods. 2 písm. a/ O.s.p.) a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

V súlade s ustanovením § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 246c O.s.p., odvolací súd priznal úspešnému žalobcovi náhradu trov prvostupňového konania, ktoré žalobca vyčíslil v sume 330,70 €, pozostávajúcej z náhrady trov právneho zastúpenia konaní v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhl.“), a to za štyri úkony právnej služby s prislúchajúcim režijným paušálom:

- prevzatie a príprava zastúpenia (§ 14 ods. 1 písm. a/ vyhl.) - 130,16 €
- podanie žaloby (§ 14 ods. 1 písm. b/ vyhl.) - 130,16 €
- paušálna náhrada 2 x po 7,63 €
- DPH 20 % - 55,12 €. Žalobca trovy právneho zastúpenia v odvolacom konaní v zmysle ustanovenia § 151 ods. 1 druhá veta O.s.p. nevyčíslil do troch pracovných dní od vyhlásenia rozsudku, a preto mu odvolací súd ich náhradu nepriznal (§ 151 ods. 2 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.